

Emigrationen från Kaustby

Kriget berörde alla

Från Kaustby utvandrade människor till Nordamerika och Australien under omkring hundra år, från mitten av 1800-talet till mitten av 1900-talet. Bland emigranterna fanns både de första nybyggarna och Kaustbybor som tjänstgjorde i världskrigen samt deras efterkommande.

Emigrationen var en följd av de svåra levnadsförhållandena i Finland under 1800-talet. Särskilt missväxtåren och hungersnöden på 1850-talet drev människor att söka bättre utkomst. Berättelser om högre löner, arbetsmöjligheter i Amerika och finskspråkiga tidningar lockade många att ge sig av. För många var utvandringen livets största beslut – målet var att tjäna pengar för att bygga ett eget hus eller trygga försörjningen för familjen som stannade kvar hemma.

Kaustbybor arbetade inom skogsbruket i Kanada och på USA:s västkust, i gruvor i Michigan, Montana och Utah, på bilfabriker i Detroit samt på sockerrörsplantager i Australien. Samtidigt tog de med sig Kaustbys musik- och spelmanstraditioner. Kaustbybördiga släktnamn finns fortfarande på olika håll i Nordamerika.

Att ge sig av som emigrant

Passförordningen från 1862 gjorde det lättare att resa utomlands, men den som ville emigrera måste fortfarande uppfylla flera villkor. Värnplikt, försörjningsansvar för familjen och hälsotillstånd kunde utgöra hinder för utvandring. Även i Finland såg man med blandade känslor på emigrationen, eftersom utflyttningen av människor i arbetsför ålder försvagade landets arbetskraft.

Arbete och liv på den nya kontinenten

Det industrialiserade USA hade ett stort behov av arbetskraft. Kaustbybor arbetade framför allt i gruvor, inom skogsbruket, på jordbruk, som tjänstefolk och som fiskare, ända uppe i Alaska. I många gruvstäder växte stadsdelar fram där finländare bodde, så kallade **Finntowns**, och några av dem finns fortfarande kvar.

Emigranterna i krigen

Första världskriget berörde också emigranterna. Många Kaustbybor tjänstgjorde i USA:s armé, eftersom militärtjänst kunde leda till amerikanskt medborgarskap. Andra arbetade inom krigsindustrin, till exempel på varv eller i vapenfabriker. Deras efterkommande deltog senare även i andra världskriget samt i Korea- och Vietnamkrigen.

Åter till Kaustby

Omkring en tredjedel av de uppskattningsvis tvåusen emigranterna från Kaustby återvände till hembygden. Med sig hade de besparingar, nya kunskaper och internationella influenser. De återvändande byggde hus, köpte jordbruk och deltog i utvecklingen av företag och lokalsamhället. Från Amerika skickades också pengar, paket och föremål, såsom symaskiner – enligt berättelserna till och med ett helt piano.

Forskning om emigrationen

Emigrationen från Kaustby var en del av den omfattande utvandringen från Vasa län, varifrån mer än hälften av Finlands omkring 350 000 emigranter lämnade landet under den stora utvandringssvågen. Forskningen om emigranternas öden fortsätter fortfarande, och det insamlade materialet bevarar kunskapen om Kaustbybornas liv ute i världen samt stärker kontakten mellan deras efterkommande och hembygden.

- **Framme stående från vänster till höger: Oskari Isokangas, Jalmari Isokangas och Jaakko Leanteri Jylhä. Sittande vid dörren: Nestori Isokangas. Bakom honom står hans far Kristian Isokangas. Mannen längst till höger är Emil (Eemeli) Känsälä (från Kaustby), som återvände till Finland år 1918. Övriga män: Matti Saari (från Vetil), Kalle Aalto (från Kiikast) och Herman Jansson. Foto: Museiverket.**
- John Näsi med familj i Naselle.
- Hakamas familj tillsammans med familjerna Wintturi och Järvelö i Fitchburg.
- Antti Nikolai Koskela, Richard Pesola, John Koski och Konsta Känsäkoski.
- Matti Alfred Järvelä.